

Претпостављам да ће о војно-тактичкој страни инцидента у Прагу, где су матуранти поморске школе из Задра малтретирали ученике трећег разреда Математичке гимназије из Београда, опширније писати Мирослав Лазански. Искрено, једва чекам његов осврт. Нисам жив док не сазнам како је педесетак 18-годишњака успело да више од три сата држи у обручу стотинак 17-годишњака и неколико професора.

У међувремену, позабавио бих се реаговањем српске јавности на овај догађај. Уздржаност београдских средњошколаца, који су остали у својим аутобусима док су их млади Хрвати изазивали на сукоб, добила је неподељене похвале. Општа је оцена да млади српски математичари нису "наесли на провокације", а нарочито су на своје ђаке поносни професори Математичке гимназије, на челу са директором школе Срђаном Огњановићем који претпоставља да би избио далеко тежи инцидент да су задарски ученици налетели на неку другу београдску школу. Да ли је повлачење у аутобусе био паметан потез београдских ученика и наставника, као што сматра убедљива већина, или је то било срамно бекство, како су га оценили неки неотесани клинци који су јутрос стајали у троли иза мене (али и још неотесанија хрватска штампа), није ми превише битно. Оно што ми је значајније јесте да је то можда био нелогичан потез. Јер, чини ми се да би, уместо повлачења, инстинктивна реакција стотинак 17-годишњака које напада дупло мање 18-годишњака требало да буде самоодбрана.

Замислите шта би се догодило да је ваш разред, када сте ви имали 17 година, окружило дупло мање припитих напасника, који су једва неколико месеци старији од вас. Још боље – сетите се своје реакције, јер сте вероватно били у сличним ситуацијама. Знам да ја јесам, и то као ученик Математичке гимназије, у којој сам матурирао 1992. године. Од наше четири екскурзије, две су биле ван Србије: једна у Сарајеву, једна у Котору. На обе смо се сукобљавали са локалним мангупима, којима су тих година ученици из Србије, а нарочито Београда, били изазов којем се не може одолети. Ни у једној ситуацији нисмо се повлачили, чекајући да се нападачи уморе/засите/смилују и склоне сами од себе. Усудићу се да тврдим да ми сигурно не бисмо остали у аутобусима да смо се прошле недеље нашли у Прагу. Да не буде забуне, навешћу да генерација којој сам припадао по интелектуалним капацитетима не одступа од стандарда ове елитне школе – огромна већина мојих познаника из школе остварила је завидне каријере у захтевним професијама, а немали је број њих који су се, знањем и стручношћу, пробали до истакнутих положаја у великим светским компанијама и научним центрима. Али, када смо били млади и луди, били смо спремни да енергично бранимо себе, па и своју част, а поготово национално достојанство, од оних који су на то атаковали.

Данашњи ученици Математичке гимназије, међутим, изабрали су пут који је другачији. И то ме не љути. Као неко ко је о њиховом нимало пријатном искуству слушао тек сутрадан, са удаљености од пар хиљада километара, немам ни право да им замерам. Али, страховито ме љути што се њихова реакција представља као једина исправна. Јер, то би подразумевало да смо сви ми који смо некада, кад смо били у њиховим годинама и у ситуацијама које су мање или више личиле на ову која је њих снашла, реаговали другачије, били неразумни. Као да смо недостојни поштовања професора, који ових дана истичу да су изузетно поносни на ученике који су остали у аутобусима.

Забога, шта је толико страшно, неваспитано, глупо, бесмислено, прљаво, зло и нечовечно у старој, доброј самоодбрани?! Због чега београдски ученици никако нису смели да "допусте себи" да изађу из тих аутобуса и разбију, или барем пробају да разбију, групу која се скупила како би им наудила?! Уосталом, зашто се претпоставља да су наши гимназијалци рационално, савесно и разложно донели одлуку да послушају професоре и избегну ескалацију конфликта – а шта ако је пресудио страх?!

У Србији, у којој већина очева и мајки покушава да опонаша бахате "тениске очеве", школе ће убудуће бити суочене са паником родитеља својих ученика: да ли ће тамо где иду наша деца бити и Хрвата? И, знате шта – неке од тих школа заиста ће налетети на Хрвате. А сва је прилика да ће ти Хрвати "провоцирати", чак и ако нису били рођени кад је почео рат у СФРЈ. Вређаће и насртаће зато што су одрастали уз снимке Томпсонових концерата на националној телевизији, величање стратешке мудрости Анте Готовине и прославе политичких тековина Фрање Туђмана. И сасвим сам уверен да ће се, уколико тада хрватски ученици буду ти који ће се повући са "бојишта" (а мораће ако натрче на МОЦ или "Теслу", на пример), многе ствари одвијати супротно овоме како се одвијају сада. Тада ће полиција земље домаћина похапсити целу српску школу, Соња Бисерко и Владимир Арсенијевић оштро ће осудити младе српске фашисте (на супрот бљутаво неутралном ставу који сада пропагирају поводом прашког догађаја), док ће хрватско министарство спољних послова додати тај инцидент у тужбу против Србије (наше МИП ће објавити јавно извињење, које се неће много разликовати од садашњег демарша, јер ће такође позивати на "најбоље могуће односе са свим земљама у региону"). А моји многобројни познаници, који сада хвале уздржаност младих математичара у Прагу али ипак, чим забораве на политичку коректност, обавезно додају "мада, требало је ови наши да их претуку", тада ће ликовати што смо им "коначно показали".

Тада ће сви извлачити неке нове поуке. Насупрот јединој која произилази из овога што се догодило у Прагу: да српско друштво још није нашло делотворан начин да брани и одбрани себе, своје интересе, своје територије и своје достојанство.